

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ: ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Η Αθλητική Παιδεία σε κρίση

Ο αθλητισμός που παρέχεται από το ελληνικό σχολείο σήμερα, αντί να συνιστά ένα συστατικό στοιχείο της γενικής εκπαίδευσης, όπως συνέβαινε στην αρχαιότητα, αντιθέτως συνιστά έναν επιμέρους, συμπιεσμένο και, ως εκ τούτου, αποστερημένο παράγοντα αγωγής. Οι γυμναστικές δραστηριότητες αποτελούν μια σχεδόν εκμηδενισμένη παιδευτική δράση ή, αλλιώς, ένα πάρεργο, ασύνδετο με την υπόλοιπη εκπαιδευτική διαδικασία. Ο μηχανισμός του ελληνικού σχολείου, πλήρης από άποψη χρόνου αλλά όχι και ουσίας, αποσπά εξολοκλήρου, κυριολεκτικά ρουφάει τον ελεύθερο χρόνο των μαθητών, εφαρμόζοντας ένα στατικό, μονότονο και μη λειτουργικό πρόγραμμα μαθημάτων.

Μια συγκριτική ματιά με τα αντίστοιχα σχολεία της δυτικής Ευρώπης δείχνει πόσο τα τελευταία **υπερτερούν** των ελληνικών ως προς τη ζωντάνια ή τη δράση τους και, γενικά, ως πηγές δημιουργίας. Ειδικότερα, όσον αφορά στο αθλητικό τους σκέλος, ο μεγάλος χρόνος στο **συνολικό** πρόγραμμα που διατίθεται προς το σκοπό αυτό στα περισσότερα ευρωπαϊκά σχολεία ενισχύεται με γυμναστικά όργανα, **άρτιους** χώρους, εξοπλισμένα γυμναστήρια, κολυμβητήρια και γήπεδα, στα οποία οι μαθητές αποθέτουν τη σωματική τους ενέργεια. Η αθλητική δραστηριότητα, ως εκ τούτου, στα πιο πολλά σχολεία της Ευρώπης, δεν αποτελεί κάτι αμέτοχο της συνολικής εκπαίδευσης, αλλά μια συνέχεια της καθημερινότητας των μαθητών. Η εκμάθηση της κολύμβησης, για παράδειγμα διδάσκεται ως υποχρεωτικό μάθημα ενταγμένο στο πρόγραμμα του σχολείου.

Αντιθέτως, στην Ελλάδα η ζωντάνια και το αθλητικό ενδιαφέρον μαθητών και μαθητριών έχει, σύμφωνα με σχετική έρευνα, βαίνοντας από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο και το Λύκειο, τάση φθίνουσα. Η αυθόρμητη **κινητικότητα**, η πηγαία αγωνιστικότητα, μη βρίσκοντας διέξοδο στα σχολικά προγράμματα, **εξασθενούν** από τον αυστηρό αποκλεισμό της κίνησης, και, γενικά, από την έλλειψη ανταπόκρισης του σχολείου στις ανάγκες των παιδιών για παιχνίδι, δραστηριότητα και έκφραση. Όχι μόνο δεν υπάρχει στο ελληνικό σχολείο «αθλητική παιδεία» ή καλλιέργεια της «διά βίου άσκησης», αλλά διαπιστώνεται στέρση, ακόμη και παρεμπόδιση, της φυσικής διάθεσης του νέου για κίνηση. Τα περισσότερα σχολικά κτίρια δεν **πληρούν** τις προϋποθέσεις ούτε καν για την ύπαρξη ενός απλού σκάμματος. Όχι μόνο απουσιάζουν οι **ευπρεπείς** συνθήκες για την αρμονική ένταξη του αθλητισμού στο σχολείο, αλλά, αντιθέτως, οι μαθητές συχνά αντιμετωπίζονται σαν γέροι...

Η σωματική καθήλωση στα δημόσια σχολεία και την ελληνική κοινωνία είναι προκλητική, άδικη και ασύμφορη, όμως η ίδια αυτή κατάσταση αντί να βελτιώνεται, τείνει να **παγιωθεί**. Σε λίγο τα παιδιά δε θα μπορούν να ανέβουν μια σκάλα ή θα βαριούνται μια απλή μετακίνηση, βουλιάζοντας στην πολυθρόνα της ακινησίας. Ο νέος έχει απολέσει την επαφή με τη φύση και το σώμα του, ενώ χάνει και τη δυνατότητα να συνδέει αυτά τα δύο μεταξύ τους, ολισθαίνοντας σε μια **έλλειψη** χρησιμότητας και, τελικά, στην αχρησία των σκελών και των μερών του σώματός του. Το αμάξι μεταφέρει παντού το βαρύ και πλαδαρό σώμα, ο ηλεκτρονικός υπολογιστής υποκαθιστά το παιχνίδι, η **ασφυκτική** και αφύσικη πόλη αντικαθιστά την αλάνα. Στο σπίτι, στο γραφείο, τα μηχανήματα υποκαθιστούν την χρήση των χεριών και των ποδιών. Από τις φυσικές δραστηριότητες της πρωτόγονης κοινωνίας, η δυτική κοινωνία και ο τεχνολογικός πολιτισμός αντικατέστησαν το ανθρώπινο σώμα με τη μηχανή.

- 1.1** Σε ποιο **κειμενικό είδος** ανήκει το πιο πάνω κείμενο; Να τεκμηριώσετε την άποψή σας, παραθέτοντας **δύο (2)** χαρακτηριστικά αυτού του είδους, από το κείμενο.
- 1.2** Να γράψετε την περίληψη του κειμένου (100-120 λέξεις)
- 1.3** Να δώσετε έναν άλλο τίτλο στο παραπάνω άρθρο. Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.
- 1.4** Να προτείνετε ενδεικτικούς πλαγιότιτλους για τις πιο κάτω παραγράφους του κειμένου:
i) πρώτη (§1^η) («Ο αθλητισμός ... μαθημάτων») ii) δεύτερη (§2^η) («Μια συγκριτική ματιά ... σχολείο») iii) τέταρτη (§84^η) («Η σωματική ... μηχανή»)
- 1.5** Να δώσετε **δύο (2) χαρακτηρισμούς για το ύφος** του κειμένου και να το αξιολογήσετε σε σχέση με τον **σκοπό** της συντάκτριας.
- 1.6** Να εντοπίσετε τον ρόλο των εισαγωγικών στο απόσπασμα: « ...Όχι μόνο δεν υπάρχει στο ελληνικό σχολείο «αθλητική παιδεία» ή καλλιέργεια της «διά βίου άσκησης», αλλά διαπιστώνεται στέρση, ακόμη και παρεμπόδιση, της φυσικής διάθεσης του νέου για κίνηση...» (§ 3^η παράγραφος).
- 1.7** Ποια είναι η βασική θέση της αρθρογράφου; Να την εντοπίσετε και να την γράψετε με δικά σας λόγια. Με ποιον **τρόπο** και ποιο **μέσο πειθούς** τη στηρίζει στη δεύτερη (§ 2^η) και τέταρτη (§ 4^η) παράγραφο του άρθρου; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας.
- 1.8** Που έγκειται, σύμφωνα με την αρθρογράφο, η διαφορά στον σχολικό αθλητισμό ανάμεσα στα σχολεία της Δυτικής Ευρώπης και της Ελλάδας; Να παρουσιάσετε σε μια παράγραφο 60 - 80 λέξεων την εικόνα του σχολικού αθλητισμού στην Κύπρο.
- 1.9** *«Ο μηχανισμός του ελληνικού σχολείου, πλήρης από άποψη χρόνου αλλά όχι και ουσίας, αποσπά εξολοκλήρου, κυριολεκτικά ρουφάει τον ελεύθερο χρόνο των μαθητών, εφαρμόζοντας ένα στατικό, μονότονο και μη λειτουργικό πρόγραμμα μαθημάτων».*
- Να αναφέρετε **δύο (2)** παραδείγματα από τη σύγχρονη σχολική σας πραγματικότητα, που επιβεβαιώνουν την παραπάνω θέση της αρθρογράφου.
- 1.10** Αφού μελετήσετε προσεκτικά το πιο πάνω κείμενο, να γράψετε **περίληψη** 100 – 120 λέξεων. Το κείμενό θα δημοσιευτεί στη στήλη της μαθητικής εφημερίδας «Σχολικός Αθλητισμός και Νέο».
- 2.1** Να εντοπίσετε τα δομικά στοιχεία της τέταρτης (§4^{ης}) παραγράφου (*Η σωματική ... μηχανή*).
- 2.2** Να προσθέσετε μία δική σας πρόταση - λεπτομέρεια στην τέταρτη παράγραφο (§4^η) παράγραφο, χωρίς να αλλοιώσετε το νοηματικό της πλαίσιο.
- 2.3** Να προσθέσετε μια δική σας **πρόταση κατακλείδα** στην πρώτη παράγραφο (§1^η).
- 2.4** Να αναγνωρίσετε τον **τρόπο ανάπτυξης της τρίτης (§3^{ης})** παραγράφου. Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας, με στοιχεία από την παράγραφο.
- 2.5** Με ποια γλωσσικά στοιχεία επιτυγχάνεται η **συνοχή** στη δεύτερη (§2^η) παράγραφο του κειμένου; Να αναφέρετε **δύο (2)** στοιχεία.

2.6 α) Να εντοπίσετε και να καταγράψετε **δύο (2)** σημεία στην τέταρτη (§4^η) παράγραφο στα οποία χρησιμοποιείται αναφορική γλώσσα β) Για ποιο λόγο η συντάκτρια επιλέγει τη **λογική - αναφορική** λειτουργία της γλώσσας στο κείμενο;

3.1 Να αντικαταστήσετε τις **υπογραμμισμένες λέξεις** των πιο κάτω προτάσεων/φράσεων με **συνώνυμους**, ώστε να μην αλλάξει η σημασία που έχουν στην πρόταση: **υπερτερούν, άρτιους, πληρούν, παγιωθεί, ασφυκτική.**

- i. ... τα αντίστοιχα σχολεία της δυτικής Ευρώπης δείχνει όσο τα τελευταία **υπερτερούν** των ελληνικών ως προς τη ζωντάνια...
- ii. ... στα περισσότερα ευρωπαϊκά σχολεία ενισχύεται με γυμναστικά όργανα, **άρτιους** χώρους, εξοπλισμένα γυμναστήρια ...
- iii. Τα περισσότερα σχολικά κτίρια δεν **πληρούν** τις προϋποθέσεις ούτε καν για την ύπαρξη ενός απλού σκάμματος
- iv. η ίδια αυτή κατάσταση αντί να βελτιώνεται, τείνει να **παγιωθεί**
- v. η **ασφυκτική** και αφύσικη πόλη αντικαθιστά την αλάνα

3.2 Να βρείτε τα **αντώνυμα** των πιο κάτω λέξεων από το κείμενο.

- i. ... την **έλλειψη** ανταπόκρισης του σχολείου στις ανάγκες των παιδιών για παιχνίδι ...
- ii. ... Η αυθόρμητη κινητικότητα, η πηγαία αγωνιστικότητα, μη βρίσκοντας διέξοδο στα σχολικά προγράμματα, **εξασθενούν** από τον αυστηρό αποκλεισμό της κίνησης...
- iii. ... Η αυθόρμητη **κινητικότητα** ...
- iv. ... απουσιάζουν οι **ευπρεπείς** συνθήκες για την αρμονική ένταξη του αθλητισμού στο σχολείο...
- v. ...ο μεγάλος χρόνος στο **συνολικό** πρόγραμμα που διατίθεται...

3.3. Αποστεωμένο: α) Να βρείτε την ετυμολογία της λέξης **β)** να γράψετε δύο προτάσεις, ώστε να φαίνεται η κυριολεκτική και μεταφορική της σημασία.

3.4. Να γράψετε **μία ολοκληρωμένη πρόταση** για **κάθε μία** από τις πιο κάτω λέξεις, ώστε να φαίνεται η σημασία τους διατηρώντας το μέρος του λόγου στο οποίο ανήκει η κάθε λέξη:
παρεμπόδιση, ένταξη

3.5 απολέσει, ολισθαίνοντας: Να αντικαταστήσετε τις λόγιες αυτές λέξεις με μία συνώνυμή τους την οποία συναντάμε σε ανεπίσημο ύφος λόγου.

3.6 Να γράψετε **ένα παράγωγο ουσιαστικό** και **ένα παράγωγο επίθετο** για καθένα από τα πιο κάτω ρήματα: συμμετάσχω, επιβεβαιωθεί.

3.7 Να σχηματίσετε με το **δεύτερο (β')** **συνθετικό** των πιο κάτω σκιασμένων λέξεων, μια νέα λέξη.

*Η αθλητική δραστηριότητα, ως εκ τούτου, στα πιο πολλά σχολεία της Ευρώπης, δεν αποτελεί κάτι **αμέτοχο** της συνολικής εκπαίδευσης, αλλά μια συνέχεια της καθημερινότητας των μαθητών... Τα περισσότερα σχολικά κτίρια δεν πληρούν τις **προϋποθέσεις** ούτε καν για την ύπαρξη ενός απλού σκάμματος.*

3.9 Να γράψετε τα **συνθετικά** των πιο κάτω λέξεων και να εξηγήσετε τη σημασία της λέξης:
ενισχύεται, καθημερινότητα

Παναγιώτης Δικαιάκος, Φιλολόγος, Απεήτειο Γυμνάσιο Αγρού

Επιμέλεια: Δρ Πολύμνια Χατζηνεοφύτου, ΕΜΕ Φιλολογικών Μαθημάτων

